

Οι Αυτόφιλες Σχέσεις

Σάββας Μπακιρτζόγλου, ψυχολόγος-ψυχαναλυτής

Άνθρωποι με εαυτοτρόπο/ναρκισσιστική προσωπικότητα, δε μπορούν να κάνουν σχέσεις σε βάθος. Πολλοί απ'αυτούς δεν ερωτεύτηκαν ποτέ, ενώ κάποιοι είναι ασύδοτοι σεξουαλικά. Ματαιώνονται αφάνταστα και ανυπομονούν όταν το αντικείμενο της επιθυμίας τους δεν τους είναι άμεσα διαθέσιμο: τότε μπορεί να δείχνουν ερωτευμένοι, αλλά στην πραγματικότητα δεν είναι, καθώς καταλήγουν να γίνονται παντελώς αδιάφοροι μόλις κατακτήσουν το αντικείμενο του πόθου τους (Kernberg 1995).

Κάνουν μόνιμα αναφορές σε αυτούς τους ίδιους και έχουν μια αστείρευτη ανάγκη να τους αγαπούν και να τους θαυμάζουν. Μοιάζουν διχασμένοι αφού από τη μια δείχνουν να έχουν υψηλή ιδέα για τον εαυτό τους, ενώ από την άλλη ζητούν απεγνωσμένα να τους εγκωμιάζουν. Η συγκινησιακή τους ζωή είναι ρηχή και η ετερότητα δεν αναγνωρίζεται (αδιαφορούν για τα συναισθήματα των άλλων). Η μοναδική σχεδόν χαρά στη ζωή τους είναι οι φιλοφρονήσεις και τα θετικά σχόλια προερχόμενα είτε από τον εξωτερικό κόσμο, είτε έσωθεν (φαντασίες που έχουν για τον εαυτό τους). Φθονούν τους άλλους και τείνουν να εξιδανικεύουν εκείνους από τους οποίους προσδοκούν «ναρκισσιστική τροφή» ενώ ταυτόχρονα υποτιμούν αυτούς από τους οποίους δεν προσδοκούν τίποτα (συχνά τα παλαιότερα είδωλα τους...).

Γενικά εκμεταλλευτικοί και ενίοτε παρασιτικοί, είναι σα να αισθάνονται ότι έχουν το δικαίωμα να ελέγχουν και να κατέχουν τους άλλους, και μάλιστα χωρίς ενοχές και οίκτο (εγωσυντονικοί). Συχνά είναι αποπλανητικοί και σαγηνευτικοί ώστε να προωθούν τα ωφελμιστικά τους συμφέροντα, ενώ αδυναμούν να εξαρτώνται από κάποιον εξαιτίας της δυσπιστίας και της υποτίμησης που τρέφουν για τους άλλους (μεγαλειώδης συμπεριφορά).

Η ανία και στην ακραία της μορφή η αίσθηση του κενού είναι ένα βίωμα στο οποίο οι ναρκισσιστικές προσωπικότητες είναι ιδιαίτερα επιρρεπείς, μια αίσθηση ότι ο χρόνος είναι αργός, ότι δεν κινείται και ότι ο κόσμος δεν έχει νόημα, είναι άδειος ή κατοικείται από αδιάφορα αντικείμενα... Δε βρίσκουν καμιά ικανοποίηση να δίνουν από τον εαυτόν τους ενώ η ανάγκη τους για αγάπη είναι μονόπλευρη, ακόρεστη και απαιτητική (έχουν μεγάλες προσδοκίες από το αντικείμενο). Είναι στην ουσία ερωτευμένοι με τον έρωτα και από την αρχή της η σχέση είναι καταδικασμένη σε αποτυχία. Σύντομα τη διαλύουν απογοητευμένοι και μάλιστα με περιφρόνηση, αφήνοντας τον άλλο συντετριμμένο, ταπεινωμένο και γεμάτο απορία. Όπως σημειώνει ο Stendhal, δεινός μελετητής του ναρκισσισμού, «δεν ξέρουν ν'αγγίξουν μια καρδιά χωρίς να την τσαλακώσουν» ("De l'amour" 1931).

Ο Kernberg (1968) περιέγραψε το σύνδρομο του κακοήθους ναρκισσισμού αναφερόμενος σε ένα αντικοινωνικό «είδος» ανθρώπων (ανθεί επί των ημερών μας...): είναι αλαζόνες, ασταθείς με όλα τα

χαρακτηριστικά μεγαλείου της ναρκισσιστικής προσωπικότητας, επιπροσθέτως όμως είναι αυθάδεις και φέρουν επιθετικά χαρακτηριστικά (στοματική εχθρότητα) και εκσεσημασμένη καχυποψία που προσιδιάζουν στην παρανοειδή προσωπικότητα.

Πρόγραμμα Επέκεινα-Ψυχαναλυτική Πράξη